

Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
200604560

Saksbehandler:

Vår ref.:

Dato:
20.01.2007

Stortingsmelding om innovasjon - synspunkter

Vi viser til brev datert 21.12.2006 fra Nærings- og handelsdepartementet hvor Regjeringen ønsker innspill i arbeidet med en ny stortingsmelding om innovasjon.

Eidsiva Vekst AS er et 100 % eid datterselskap av Eidsiva Energi AS. Energikonsernet Eidsiva Energi AS har en årlig omsetning på ca. 3,5 milliarder kroner, og eies av Hedmark og Oppland fylkeskommuner samt en rekke kommuner i disse fylkene. Hovedvirksomheten er knyttet til nettforsyning og en vannkraftproduksjon på ca. 3,2 TWh. Eidsiva Vekst AS er konsernets pådriver innenfor nye energiformer og ny teknologi, og er av den grunn spesielt opptatt av innovasjon og utviklingen av rammebetingelser innenfor området fornybar energi. Konsernet er videre opptatt av å bidra til økt verdiskaping og nettverksbygging i Innlandet ved å stimulere regionale innovasjons- og kompetansemiljøer. I den forbindelse møter vi også ofte andre aktører og velger derfor å viderebringe felles oppfatninger og forslag.

Eidsiva Vekst AS støtter Regjeringens initiativ til å foreta en ny gjennomgang av rammebetingelser og tiltak som kan stimulere og støtte økt innovasjon og nyskaping i norsk næringsliv. I den forbindelse vil vi gi noen innspill basert på generelle erfaringer med innovasjon og nyskaping, samt erfaringer fra de industrielle områdene hvor vi har dagens virksomhet.

1. *Hva er gode eksempler på innovasjon eller på hindringer for innovasjon i din sektor eller bransje sett fra Eidsiva konsernet sin side?*

Utbygging av vannkraft i Norge kan stå som eksempel på et godt samspill mellom myndighetenes rammebetingelser, sterke norske forskningsmiljøer og en næring med vilje og evne til å ekspandere og industrialisere egen virksomhet.

Med et økende energibehov og alvorlige miljøkonsekvenser ved bruk av spesielt kull, gass og olje, er Eidsiva-konsernet opptatt av at myndighetene stimulerer til tilsvarende samspill innenfor utvikling av andre former for fornybar energi og bioenergi. Norge har fortrinn i innovasjon innenfor miljøteknologi, bioenergi og fornybare energikilder. Prosjektet BioTerra som er Eidsiva konsernets storstilte satsing på bioenergi har en estimert investeringsramme på NOK 2 – 3 milliarder. Målsettingen er å oppnå en årlig produksjon på 1 TWh biovarme/-el med biomasse fra egen region i løpet av en gitt tidsperiode. Vi både forventer og forutsetter at BioTerra satsingen vil gi innspill til flere tidlig-faseprosjekter innenfor blant annet fornybar energi, som igjen vil sette krav til både innovativ evne og aktivt eierskap i mange prosjekter i årene fremover. Eidsiva Vekst AS er spesielt fokusert på å øke anvendelsen av bioenergi. For å lykkes her er det nødvendig at det offentlige og private selskaper bidrar.

En viktig forutsetning for et velfungerende innovasjonssystem er at myndighetene bidrar til å få på plass attraktive og motiverende rammebetingelser/incentiver/virkemidler som stimulerer både

gründere og etablerte selskaper i sitt innovasjonsarbeid. Videre er det nødvendig at det norske utdannings- og forskningssystemet er ledende internasjonalt. Til informasjon jobbes det lokalt her på Gjøvik med å etablere nye studietilbud fra høsten 2007 på ulike nivåer innenfor energirelatert utdanning knyttet til Høyskolemiljøet her på Kallerud.

Tiltak som vil stimulere til en ytterligere økning av nye såkorn-/gründerselskaper er nye rammebetingelser som vil gjøre det økonomisk mindre risikofyllt for gründere å starte og utvikle nye vekstbedrifter. Effektive rammebetingelser i en slik sammenheng kan være å øke skatteincentiver i forbindelse med forsknings- og utviklingsarbeid. Videre er det vår oppfatning at det fortsatt er nødvendig at staten bidrar aktivt for å forbedre kapitalmarkedet for såkorn- og vekstbedrifter. Såkorn- og venturefond som kan tilby både egenkapital og aktivt eierskap er særlig viktig for tidligfasebedrifter. I forhold til prosessen med etablering av nye landsdekkende og distriktsrettede såkornfond ble for eksempel Innlandet nærmest utelatt i forhold til å få tilgang på nye fondsmidler. Eidsiva Vekst AS har sammen med andre regionale aktører tatt initiativ til et arbeid for å få etablert et dyktig og erfarent forvaltningsmiljø i Innlandet som kan være sentralt i å bidra til den videre utviklingen av at blant annet sterke utviklingsmiljøer innenfor lettmetaller, bioenergi og bioteknologi

2. *Hvilke deler av innovasjonssystemet i Norge (sammenhengene mellom myndigheter, næringsliv, forskningsmiljøer, finansielle aktører, regelverk, markedet og kulturelle forhold) fungerer godt og mindre godt?*

Mobilitet og samarbeid mellom FoU og næringsliv er nøkkelfaktorer for et innovativt næringsliv og et relevant og brukerorientert FoU-marked. Kontakten mellom norske universitets- og høyskolemiljøer og næringsmiljøet kan forbedres. Vår erfaring er at de ulike FoU-institusjonene i Norge ikke er godt nok orientert om næringslivets behov, samt at næringslivet har for lite fokus på langsiktige innovasjonsutfordringer og FoU som et verktøy for langsiktig vekst.

Nivået på FoU-området bør styrkes, samtidig som en større andel av forskningen gjøres mer innovasjonsrettet. Samtidig bør næringslivet selv stimuleres til økt forskningsaktivitet. Vi foreslår at man ser nærmere på hva som kan gjøres for å fremme økt status for forskere som ønsker å kommersialisere forskningsideer ved våre høyskoler og universiteter, samt setter fokus på et sterkere og tettere samspill mellom de ulike aktørene. Akademisk personale og forskere bør gis incentiver til å tenke kommersialisering – her mangler vi tradisjon. Det bør etableres systemer som gir økt akademisk status for en forsker som velger å kommersialisere en idé. I en slik sammenheng er det videre viktig at virkemiddelapparatet (Norges Forskningsråd, Innovasjon Norge og SIVA) kan opptre effektivt i forhold til gründere.

I tillegg til forbedringer på FoU-området er det viktig å få utviklet et effektivt egenkapitalmarked for oppstarts- og vekstbedrifter som er i en tidlig utviklingsfase. Selv om vi i de siste årene har sett en sterk økning av privat kapital til venture- og privatequity-fond, har vi en klar oppfatning av at egenkapitalmarkedet for tidligfasebedrifter fortsatt er stramt. Samtidig er forvaltningsmiljøene i dette markedet små og forvalter små kapitalbaser.

3. *Hva kan myndighetene gjøre for å fremme innovasjon i norsk økonomi? Hva kan næringslivet gjøre? Og hva kan næringslivet og myndighetene gjøre i fellesskap?*

Nedenfor har vi gitt en punktvis oppsummering av tiltak som kan fremme innovasjonen i norsk næringsliv:

- Øke bevilgningene til brukerstyrt forskning og Innovasjon Norge gjennom dagens IFU/OFU-ordningen
- Bevisstgjøre næringslivet med hensyn til å etablere en egen FoU-/innovasjonsstrategi. Vi foreslår at det utarbeides program med fokus på dette tema.
- Stimulere næringslivet til mer aktivt å ta i bruk verktøy som patentering og varemerkebeskyttelse som et virkemiddel for vekst. Immaterielle rettigheter blir i for stor grad sett på som et defensivt virkemiddel, og ikke en mulighet for vekst.

- Utfordre bedrifter/konserner til i langt større grad å se på muligheten for knoppskyting og samarbeid med gründere og forskere.
- Stimulere til at store bedrifter etablerer forskningsprogrammer i samarbeid med universiteter og høgskoler.
- Myndighetene bør etterstrebe etablering av et regelverk som er minst mulig ressurskrevende for næringslivet å etterleve. Dessuten bør det satses sterkere på brukervennlige offentlig tjenester og forutsigbare og stabile rammebetingelser for næringslivet og gründere.
- Øke fokus på innovasjons- og entreprenørskapstrening i skolene og på universitetsnivå.
- Øke fokus på inkubatorvirksomhet og veiledning av høy kvalitet på lokalt/regionalt nivå.
- Øke fokus på bedre rammebetingelser for gründere med hensyn til foreldrepermisjon.

4. *Hvilke tiltak og virkemidler (eksisterende eller nye) kan bidra til å øke innovasjonsevnen i norsk økonomi etter Eidsiva Vekst sin vurdering?*

Nedenfor har vi gitt en punktvis oversikt over forslag til aktuelle tiltak og virkemidler.

- SkatteFunn er et effektivt tiltak for å stimulere til innovasjon. Vi foreslår at kravene til godkjenning blir noe større enn i dag, men at det samtidig legges til rette for at støtten pr. prosjekt kan økes.
- IFU/OFU-ordningen, hvor en liten teknologibedrift får et kundeforhold/ utviklingspartnerskap med en kompetent krevende kunde har gitt gode resultater. Det at OFU-andelen er dramatisk synkende er et problem, særlig innenfor bioteknologi/ helse. Det offentlige, som er en meget stor og krevende kunde, bør kunne yte mer med hensyn til OFU-ordningen. Det bør vurderes programmer som "favoriserer" kjøp av norsk teknologi slik dette gjøres for eksempel i USA.
- Arbeide videre for å utvikle kompetente forvaltningsmiljøer for tidligfinansiering. I dag er dette et stort problem, særlig i regioner utenfor universitetsbyene. Det er vanskelig å få ønskelig utbytte av såkornordningene, uten samtidig å fokusere på å bygge opp kompetente forvaltningsmiljøer. Her erkjenner vi og aktører vi har snakket med at Innlandet i dag har en stor utfordring som det nå arbeides med.
- Arbeide videre for å integrere brukerfronten i virkemiddelapparatet. Det er fortsatt potensial for forenkling.
- Prioritere tydeligere i virkemiddelbruken. Vi reiser spørsmål om det har vært for stor spredning på bruk av virkemidler. For et lite land som Norge vil det være naturlig å satse tyngre der man har særlige fortrinn, eksempelvis innenfor bransjer hvor vi er verdensledende, har mulighet til å bli det, eller som er av stor strategisk betydning for landet/regioner. Eidsiva-konsernet er opptatt av at det blir mulig å satse tungt på teknologiutvikling som kan sikre en bærekraftig energiproduksjon, med særlig fokus på fornybar energi. Dette mener vi både er lønnsomt og god miljøpolitikk.
- Forbedre tiltak som fokuserer på risiko-minimering for gründere i vekstselskaper med kapitalkrevende forretningsideer. Det å starte opp et selskap bør bli mer attraktivt og mindre risikobetonet i forhold til tryggheten av å være fast ansatt.
- Spissing og videreutvikle NCE-ordningen, hvor en velger i større grad å satse også på mindre, innovative klynger med stort vekstpotensial. Bevilgningene til NCE-ene bør etter vår vurdering økes/forsterkes basert på klare forventninger til resultater.

Vi ønsker departementet lykke til i arbeidet med stortingsmeldingen og er positive til å bidra med ytterligere innspill dersom det er ønskelig. Undertegnede kan nåes på mobiltelefon 91 62 15 41 og/eller på e-post thor.svegarden@eidsivaenergi.no om det er ønskelig med en videre utdyping av de problemstillinger som er tatt opp.

Med vennlig hilsen
Eidsiva Vekst AS

Thor Svegården
direktør

